

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

”Jag skulle identifiera mig som en som är ifrån jordklotet och inte från något speciellt land.”

- En kvalitativ studie om hur unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund hanterar sin identitet i sociala miljöer.

Anna Lindell och Julia Holmgren

Kandidatuppsats SOPA 63
Höstterminen 2020
Handledare: Johan Cronched

Abstract

Authors: Anna Lindell och Julia Holmgren

Title: "I would identify myself as someone who is from the earth and not a particular country"
- A qualitative study of how young adult Malmö residents handle their identity. [Translated title]

Supervisor: Johan Cronehed

Assessor: Julia Rönnbäck

In a multicultural society, different cultures come in contact with each other which leads to many people need to relate to several cultures in their everyday lives. This study is aimed to highlight, analyze and discuss how young adult Malmö residents with a foreign background, reason about their identity creation in an environment where they are often reminded that they are different from the crowd. It also aims to study what possible strategies they have developed in order to reduce any stigma. The ambition was to distinguish similarities and differences in their stories about identity creation in an environment where they often are reminded that they are different from the majority. Nine qualitative semi-structured interviews were conducted with young adult Malmö residents with a foreign background between 20-30 years old. Pierre Bourdieu's capital theory and Erving Goffman's theory of stigma was used in this analysis.

Interviewees highlighted that all respondents spoke about the importance of the environment's perception of their belonging to Swedish society. The fact that they frequently received questions about their origins led to the respondents experiencing exclusion in Swedish society when they became aware that they differed from the norm. Several of the respondents identify themselves as Swedish in combination with another nationality, while some of the respondents only identified themselves with their cultural heritage. The study also shows that the respondents were aware of others' opinion about their identity which did not match the group's identity, which can be both the majority society as a group but also family, relatives, ethnic group etc. All respondents said that they try to adapt to different degrees in different social contexts to reduce the risk of stigma.

Keywords: Acculturation, cultural transformation, ethnic identity, identity adaptation, stigma

Förord

Vi vill börja med att säga ett stort tack till samtliga respondenter, ni har gett oss värdefull kunskap och berikat vår studie. Vi är oändligt tacksamma över ert deltagande i våra intervjuer med era värdefulla berättelser.

Vi vill även rikta ett tack till vår handledare Johan Cronehed som har väglett oss under denna resa. Även tack till Sara, Jawad, Matilda och Annas mamma som har gett oss värdefull stöttning under uppsatsens gång och korrekturläst vår uppsats.

Slutligen vill vi även tacka våra katter Cookie, Lillekatt och Ullis som varje dag bidragit med mentalt stöd och glädje i detta decembermörker.

Anna Lindell och Julia Holmgren

December 2020

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	1
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställning	2
1.4 Arbetsfördelning	2
2. Kunskapsläge	3
2.1 Främlingsskapande	3
2.2 Den kulturella identiteten	5
2.3 Strategier i sociala sammanhang	6
2.4 Uppsatsens bidrag	7
3. Teori	8
3.1 Erving Goffman	8
3.2 Pierre Bourdieu	11
4. Metod	13
4.1 Förförståelse	13
4.2 Metodologiska överväganden	14
4.3 Urval	15
4.4 Bearbetning och analys	16
4.5 Metodens tillförlitlighet	17
4.6 Etiska överväganden	19
5. Resultat och analys	20
5.1 Tillhörighet respektive utanförskap	21
5.2 Identitet och omgivningens uppfattning	27
5.3 Strategier	31
6. Slutsatser	33
6.1 Hur resonerar unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund kring sin känsla av tillhörighet till det svenska samhället?	34
6.2 Hur resonerar unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund kring sin identitet och hur den påverkas i samspel med omgivningen?	35
6.3 Vilka eventuella strategier använder sig unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund av för att passa in och minska stigmatisering i sociala sammanhang?	35
6.4 Avslutande diskussion	36
7. Referenslista	38
8. Bilagor	42

8.1 Intervjuguide	42
8.2 Informationsbrev	44

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Malmö är en mångkulturell stad där 46,7% av invånarna år 2019 hade antingen två utlandsfödda föräldrar alternativt själva var födda i ett annat land (SCB 2020). I Malmö fanns det medborgare från 184 olika nationaliteter år 2019 (Malmö 2021). I ett mångkulturellt samhälle kommer olika kulturer i kontakt med varandra och detta gör att många människor behöver förhålla sig till flera kulturer i sin vardag. Borgström (1998, s.41) skriver att kultur är något som förändras och skapas av individer i samspel med omgivningen. Liknande resonemang har Stier (2019, s.124ff) som menar att individen tillägnar sig delar av kulturen i samspelet med andra människor och att vi dagligen inhämtar ny kunskap i takt med att vi möter människor. Vidare menar Stier (ibid.) att under socialisationsprocessen anammar människor en rad olika roller såsom språkanvändning, beteendemönster, normer och vanor vilket sedan blir en del av individens identitet. Denna individuella identitet kopplas samman med kulturgemenskapen som därefter kan bli en viktig källa till samhörighet och trygghet för individen (ibid.). Phinney (2003, s.63) resonerar kring etnisk identitet som en självupplevd känsla av tillhörighet till en etnisk grupp och bör ses som en flytande och dynamisk konstruktion som består av flera dimensioner. När individen försöker anpassa sig efter omgivningens förväntningar och krav, kan det i längden resultera i ackulturativa förändringar (Berry 2003, s.32). Denna anpassning innebär inte nödvändigtvis att kulturerna blir allt mer lika, utan anpassningen efter varandra kan också leda till en motstånd och separation mellan grupperna (ibid.). Är Malmöborna mer toleranta och öppna gentemot sina medmänniskor i samhället som en konsekvens av stadens berikande mångfald? Och hur ser det ut gällande identitetsskapande bland unga vuxna med utländsk bakgrund i denna mångkulturella stad?

Vi vill tydliggöra att identitet inte är något statiskt tillstånd utan något som är under ständig utveckling. Med den här studien vill vi lyfta individernas berättelser ur ett nutidsperspektiv och vi är medvetna om att deras syn på sin egen identitet troligtvis kommer förändras över tid.

I följande studie kommer vi även lyfta stigmatisering baserat på identitetsmässiga grunder och även här bör normalitet ses som föränderligt i takt med att samhället utvecklas och blir mer mångkulturellt.

1.2 Syfte

Syftet med vår studie är att analysera hur unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund resonerar kring sitt identitetsskapande samt att studera vilka eventuella strategier de har utvecklat för att kunna minska eventuell stigmatisering.

1.3 Frågeställning

- Hur resonerar unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund kring sin känsla av tillhörighet till det svenska samhället?
- Hur resonerar unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund kring sin identitet och hur den påverkas i samspel med omgivningen?
- Vilka eventuella strategier använder sig unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund av för att passa in och minska stigmatisering i sociala sammanhang?

1.4 Arbetsfördelning

Vår studie har två författare och båda två har varit lika delaktiga i samtliga delar av genomförandet. Vi har på grund av covid -19 inte träffat varandra fysiskt utan haft en daglig kontakt via zoom vid arbete med uppsatsen. På grund av detta distansarbete har vi varit noggranna med att båda ska ha samma tillgång till aktuell kurslitteratur, böcker och faktaunderlag. Gällande genomförandet av intervjuerna turades vi om att intervjua samtidigt som den andra personen aktivt lyssnade i bakgrunden och förde eventuella stödanteckningar. Detta för att båda skulle ha samma goda förutsättning att transkribera intervjuerna, vilket var en arbetsuppgift vi delade på.

2. Kunskapsläge

I följande kapitel kommer vi redogöra för det aktuella kunskapsläget baserat på tidigare forskning och studier. Vi har valt att avgränsa vårt sökande av tidigare forskning till sociala och privata sammanhang samt i största möjliga mån en västerländsk kontext. Vår ambition var att hitta litteratur som var hyfsat närliggande i tiden, men vi fick frångå detta då vi hade svårigheter att hitta användbar litteratur. Till en början kommer vi redogöra för vårt tillvägagångssätt gällande sökande av relevant litteratur och därefter kommer en presentation av tidigare forskning fördelat under tre rubriker som var och en hör ihop med en frågeställning.

När vi sökte efter tidigare forskning använde vi oss av sökmotorerna LubSearch, Libris och Google scholar och använde oss av sökorden: acculturation, assimilation, cultural, cultural heritage, cross-cultural, diversity, ethnic identity, identity adaptation, multiculturalism, socio-cultural adaptation, transformation, transnational, ritualization.

2.1 Främlingsskapande

Wigg (2008, s.140) skriver i sin avhandling som baseras på en intervjustudie att känslan av gemenskap och utanförskap är en komplex process som påverkas av varandra och handlar om andra saker än endast nationalitet (Wigg 2008, s.140). Det vore en förenkling att påstå att man per automatik känner ett utanförskap i Sverige och gemenskap med sina landsmän bara för att man har rötter i andra länder. Det är olika faktorer som kan påverka en individs känsla av tillhörighet till samhällets invånare. Om första tiden i Sverige tillbringas på en flyktingförläggning så kan det vara en bidragande orsak till att människor inte känner sig helt hemma i Sverige. Wigg menar därmed att mottagandet av asylsökandena och hur det har organiserats kan vara en bidragande faktor till individens känsla av utanförskap (ibid.).

Det kan finnas olika omständigheter som gör att främlingsskapande baserat på identitetsmässiga grunder upprätthålls i ett samhälle. A. van Es (2019, s.143f) har genom textanalys och semistrukturerade intervjuer kunnat tyda att Holländare anser att befolkningens gemensamma traditioner, normer, värderingar och en känsla av tillhörighet till landet är viktiga faktorer vid definitionen av en typisk holländsk medborgare. En sådan definition

innebär att vissa individer i samhället kvalificerar in till att tillhöra den holländska gemenskapen samtidigt som andra inte gör det. Detta kan i sin tur förstärka “vi” och “dem” känslan i ett land (ibid.). Det finns lika många olika definitioner av en typisk landsmedborgare som det finns länder, om inte fler. Det som kan vara gemensamt för dessa är att en definition, oavsett hur den ser ut, både kan leda till att en individ kvalificerar in i definitionen alternativt inte uppfyller kraven och ses därför inte som en i gemenskapen. Således kan dessa faktorer vara av betydelse för upprätthållandet av ett främlingskap i en svensk kontext och kan skapa en känsla av “vi” och “dem” i det svenska samhället. När en person upplever att majoritetssamhället ställer en utanför så kan det innebära en svårighet för individen att identifiera sig med övriga landsmedborgare (Wigg 2008, s.146). Gränsdragandet mellan “vi” och “dem” diskuterar även Wernersjös (2014, s.72f) i sin kvalitativa intervjustudie där hon framhäver ensamkommandes ungdomars position i samhället som villkorat, där de ses som främlingar som behöver hantera och förhandla om rasifiering. Wernersjö menar att ungdomarna blir avvikande utifrån den svenska föreställningen om gemenskap då de ofta får möta diskursen kring hur de som flyktningbarn antingen är sårbara eller att sanningshalten i deras berättelse ifrågasätts. Ungdomarna har uppehållstillstånd i Sverige och tillhör därmed kollektivet, men för att förstå deras känsla av tillhörighet till landet måste man vara uppmärksam på hur de kämpar med olika diskurser (ibid.). Oavsett vilken etikett som tillskrivs vid en kategorisering, kan det leda till en gränsdragning mellan “vi” och “dem” i mötet med en majoritetskultur, där vissa inkluderas och andra exkluderas från gemenskapen.

I Minoos (2004, s.161f) intervjustudie uppgav respondenterna att de hade olika erfarenhet av vardagsrasism och främlingsfientlighet och upplevde en bristfällig identitet samt uttryckte ett behov av att känna tillhörighet och identifiering. Denna ambivalenta ställning som medborgare och invandrare påverkade deras förhållande till Sverige där de behövde omvärdera sin känsla av sig själva för att kunna orientera sig i samhället och utveckla sin identitet (ibid.). Minoos (2004, s.179) menar att vardagsrasism beror på att man inte har det stereotypiska europeiska eller svenska utseendet och därför blir de kategoriserade som invandrare baserat på yttre faktorer. Även Schmauchs (2006, s.181f) intervjustudie beskrev respondenter små vardagliga incidenter som för utomstående knappt är märkbara men som är vanligt förekommande i deras liv som vardagsrasism. Som exempel uppges att ständig bli frågad om sitt ursprung vid sociala sammanhang (ibid.)

2.2 Den kulturella identiteten

En identitet är komplex och kan påverkas av många olika faktorer. En individs kulturella identitet skapas i tidig ålder och är ett resultat av socialiseringsprocessen (Widmark 2003, s.53). Även om den kulturella identiteten inte bör ses som något statiskt, så menar Widmark (2003) utifrån hennes observationsstudie att en individs känsla av tillhörighet beskrivas som något komplext som kan skifta beroende på sammanhang istället för att beskrivas som ständigt föränderligt (ibid.). Wigg (2008, s.143f) skriver i sin avhandling att respondenterna hänvisade till kultur, mentalitet och värderingar som viktiga faktorer vilka formar vem man är. Vidare beskrivs identiteten i relation till två grupper, de "som är som jag" och de "som inte är som jag" där några av deltagarna menade att deras identitet är kopplad till det gamla hemlandet (ibid.). Liknande tendenser framhävs i Widmarks (2003) doktorsavhandling som handlar om en minoritetsgrupp i Bolivia där avhandlingens primära fokus är individernas känsla av tillhörighet till minoritetsgruppen samt hur detta kommer till uttryckt i vardagen, där minoriteten anses vara underordnad majoritetssamhället. Identitet bygger på på tudelad grund; en del av en identiteten bygger på individualitet och den unika personligheten medan den andra delen av begreppet baseras på en känsla av tillhörighet utifrån etnicitet, kön, nationalitet, klasstillhörighet, religion och liknande faktorer (Widmark 2003, s.9). Begreppet identitet är tvådimensionellt, då det grundar sig i både likheter och skillnader (ibid.). Känslan av samhörighet kan få en individ att identifiera sig som tillhörande av en större grupp samtidigt som gränsen för ens identitet påverkas till följd av subjektiva observationer av andra som individen inte kan identifiera sig som. Vem man umgås med påverkar den egna identiteten samt hur andra uppfattas i relation till en själv (Wigg 2008, s.146f). Vidare skriver Widmark (2003, s.246) att resultatet av hennes studie visade att minoritetsgruppens individer formade sin identitet utifrån de traditionella idealen samtidigt som de förhöll och anpassade sig efter sin omgivning.

Något som kan påverka en persons identitet kan vara inflytandet av andra kulturer. I en mångkulturell stad som Malmö kommer olika kulturer i kontakt med varandra varje dag. Ackulturation är en ömsesidig process mellan individer från olika kulturer som innebär att de olika kulturerna influerar och tar efter varandra när de kontinuerligt kommer i kontakt (Redfield, Linton & Herskovits 1936, s.149f). I Jasinskaja-Lahtis (2000) studie genomför hon

semistrukturerade intervjuer och använder sig av begreppet ackulturation vilket tolkas som en tvådelad process där en förändring kan ske när två grupper kommer i kontakt med varandra. Ackulturation innebär inte enbart en förändring av individens identitet och attityd utan påverkar även en persons värderingar och det tillkommer nya sociala färdigheter och normer, samt ett försök att anpassa sig till den nya omgivningen (Jasinskaja-Lahti 2000, s.19).

När personer exponeras för andra kulturer kan man även få en ökad förståelse för de som är olik en själv vilket kan bidra till att man är mer öppen och tolerant gentemot andra i sin omgivning. Det går att utläsa i Wagstafs et al. (2020, s.41) kvantitativa studie att en bikulturell identitet kan vara sammankopplat med en positiv inställning gentemot mångfald. För att förstå hur ungdomar med utländsk bakgrund kan utveckla en bikulturell identitet till den grad där de känner sig delaktiga i samhället, menar Jasinskaja-Lahti (2000, s.61f) att lärandet och användningen av det gemensamma språket samt sociala kontakter utanför deras egna kulturella grupp är avgörande. Vidare kan inställningen till att lära sig värdlandets språk vara en förutsättning för att bli en erkänd, fullvärdig medlem av samhället, samt för att ta sig över den kulturella och interaktionella gränsen mellan majoriteten och minoriteten, detta oberoende vilka etniska rötter man har och attityden till ackulturation (ibid.).

2.3 Strategier i sociala sammanhang

Människor befinner sig ofta i sammanhang där man aktivt behöver anpassa sig efter omgivningen och dess förväntningar på ens beteende. Majoritetssamhället tenderar att ha förväntningar på att minoriteter ska anpassa sig efter deras levnadssätt samt att deras identitet ska vara föränderlig (Widmark 2003, s.248). Genom de förväntningar som majoritetssamhället har kan en individ utveckla strategier för att kunna föra sig på ett smidigt sätt och passa in i olika sammanhang. Ett resonemang kring anpassning för även Schmauch (2006, s.187) i sin kvalitativa intervjustudie där hennes respondenter ger uttryck för att de har utvecklat en strategi för att kunna föra sig i sociala sammanhang med andra. De befinner sig i en underordning jämfört med de individer som tillhör majoritetssamhället och därför behöver de utöver sina egna ställningstagande, agerande och tolkningar av omvärlden även ständigt ta in hur andra i deras omgivning eventuellt skulle kunna tolka deras handlingar (ibid.). De som tillhör majoritetssamhället är överordnade och har inte något liknande behov av att inta den

underordnades perspektiv för att kunna fungera i det sociala sammanhanget (ibid.). Detta tyder på att det finns en maktaspekt i sammanhanget då individer har olika utgångspunkter för att kunna delta i sociala tillfälle för att få liknande utdelning i form av social acceptans. En form av strategi för att kan vara att individer aktivt väljer hur de vill framställa sig själva genom t.ex. yttre faktorer som klädstil för att på så sätt kunna påverka hur andra i omgivningen uppfattar dem (Widmark 2003, s.248f). Individen kan visa på kulturell tillhörighet genom att framhäva vissa karaktäristiska kulturella symboler eller uttryck alternativt välja att undanhålla dessa för att de är medvetna om att detta kan prägla andras bild av dem.

2.4 Uppsatsens bidrag

Vid närmare observation av kunskapsläget kring vår övergripande forskningsfråga fann vi begränsat utbud av forskning som var gjord i en svensk kontext. Vi fann även begränsad forskning kring identitetsskapande där individer förhöll sig till både en minoritets- och en majoritetskultur i en svensk kontext. Vi hittade tre studier som berörde ämnet vilket vi fann intressanta och närliggande till vår forskningsfråga, men som var gjorda utanför Sverige. I vår studie har respondenterna nuvarande bostadsort som gemensam nämnare istället för ursprung vilket tidigare forskning har fokuserat på. Genom att urskilja likheter och skillnader i individernas utsagor så utmärker sig vår studie från det vi kunde hitta i tidigare forskning då våra respondenter har olika bakgrund. Vidare fann vi däremot ingen tidigare forskning gällande den många gånger till synes oskyldiga interaktionen som kan uppstå i sociala sammanhang och dess eventuella konsekvenser för känslan av tillhörighet till samhället. Det kan röra sig om ständiga frågor om härkomst, kulturtillhörighet och trosuppfattning. Huruvida personer med utländsk bakgrund använde sig av strategier i sociala sammanhang för att passa in eller ej var inget vi kunde hitta i tidigare forskning som inte var direkt kopplat till rasism. Det verkar således som att det saknas svenska studier med fokus på hur unga vuxna med utländsk bakgrund resonerar kring sitt identitetsskapande i sociala miljöer, och vilka eventuella strategier de har utvecklat för att kunna minska eventuell stigmatisering, och föreliggande studie avser bidra med detta.

3. Teori

I följande kapitel kommer vi redogöra för studiens teoretiska utgångspunkter vilka kommer ligga till grund för studiens analysarbete. Vi kommer inledningsvis att presentera Erving Goffmans teori om stigma då vi med hjälp av hans resonemang kring *stambetingat stigma* kan få en förståelse kring de processer den stigmatiserade individen genomgår när individerna blir medvetna om att de skiljer sig från sin omgivning, samt de strategier individen använder sig av för att minska stigmatiseringen. Goffman lyfter även strategier som den avvikande använder sig av för att dölja sitt stigma och försöka passa in i samhället. *Stambetingat stigma* kan uppfattas som ett föråldrat begrepp, men Goffman ger nationalitet och religion som exempel vilket vi i analysen har valt att använda oss av.

Vidare har vi även valt att använda oss av den franske sociologen Pierre Bourdieus kapitalteori. Vi har i analysarbetet främst valt att använda oss av begreppen *kulturellt kapital*, *symboliskt kapital* och *habitus* eftersom respondenternas erfarenheter av att balansera två olika kulturer och interaktionen med majoritetssamhället är centrala för studiens frågeställningar och kan förstås utifrån ovan nämnda begrepp. Under följande teoriavsnitt har vi däremot inkluderat flera av Bourdieus begrepp för att få en djupare förståelse kring teorin.

Vi har valt att använda oss av ovan nämnda teorier, då vi anser att de kompletterar varandra på ett sätt som är gynnsamt för vår studie då erfarenheterna från olika kulturer, känslan av tillhörighet och stigmatisering står i centrum för vårt analysarbete.

3.1 Erving Goffman

I mötet med en främmande person kan det framgå att personen innehar egenskaper som gör den olik de andra personer som tillhör den kategori som den inplaceras i, denna egenskap anses vara en mindre önskvärd egenskap och benämns av Goffman (2011, s.10ff) som ett stigma. Vidare urskiljer han tre typer av stigma varav det första är det kroppsliga stigmat (ex. missbildningar), det andra är det karaktärsmissiga stigmat (ex. alkoholism, homosexualitet, arbetslöshet) och det tredje är *stambetingade stigmat* (ex religion, nation) (ibid.). I de olika stigmat som har nämnts ovan hittas samma sociologiska drag där en individ som i annat fall

med enkelhet skulle ha accepterats i det sociala samspelet, har ett drag eller en egenskap som inte kan undgå uppmärksamhet och som får personer att undvika honom och bortse från den gemenskap som hans övriga egenskaper gett anspråk till (ibid). Personen i fråga besitter ett stigma och avviker på ett vis som är icke önskvärt av omgivningen utifrån deras förväntningar på normalitet. Vid vårt analysarbete kommer vi att använda oss av ett upplevt stigma utifrån nationalitet, religion och kultur för att få en förståelse för de processer individen går igenom när de kommer i kontakt med majoritetssamhället, som Goffman benämner som de "normala". Vidare skriver Goffman (2011, s.21f) att en stigmatiserad person kan känna en osäkerhet på hur han kommer tas emot och identifieras av de "normala" samt inneha en känsla av att bli ifrågasatt. Goffman menar att den stigmatiserade individen även kan känna en känsla av ovisshet kring vad andra tycker och tänker om honom (ibid.). När en person som har ett stigma är en del av ett socialt sammanhang tenderar de som tillhör den normativa gruppen att kategorisera personen ifråga och det är lätt hänt att denna tillskrivs egenskaper som är oriktiga (Goffman 2011, s.27).

En stigmatiserad person kan använda sig av en strategi för att skydda sig själv vilket innebär att den intar en försvarsposition och försöker förutspå omgivningens reaktioner (Goffman 2011, s.25). Goffman (2011, s.10ff) skriver att vid ett möte med en okänd person räcker det med en första anblick för att kategorisera och ange den man möter vissa egenskaper. Dessa första intryck blir sedan förväntningar och krav som blir synliga först när personen inte lever upp till de förväntningar som finns, d.v.s avviker från normen. Denna process, när vi tillskriver en person en karaktär utifrån våra intryck, benämns som en persons *virtuella sociala identitet* medans den kategori och egenskaper personen faktiskt har och befinner sig i, kallas den *faktiska sociala identiteten* (ibid.). Goffman (2011, s.28) menar att det kan finnas en skillnad mellan den *virtuella* och den *faktiska sociala identiteten*. En konsekvens av detta kan bli att individen upplever att den avskärmas från omvärlden eftersom att den inte accepteras för den personen man är (ibid.). Med hjälp av ovannämnda begrepp har vi en förhoppning om att i vårt analysarbete kunna svara på hur en individ resonerar kring sin identitet och hur den påverkas i samspel med omgivningen.

Den stigmatiserade individen beskrivs ha en relation till en grupp som han av naturliga skäl hör till, gruppen består av andra individer som troligtvis utsätts för samma uppoffringar som individen själv på grund av att de anses ha samma stigma (Goffman 2011, s.123ff). Goffman

(ibid.) menar att det är individen själv och “de normala” som tilldelar personen egenskaper, vilket blir ett uttryck av grupptillhörighetens karaktär. Håller personen sig till denna gruppen bedöms han vara lojal och äkta, men vänder han sig bort från den bedöms han vara feg och dum (ibid.).

Goffman (2011, s.138f) skriver att om vi ska få förståelse för vår olikhet bör vi inte vända oss till “de olika” utan till “de normala”. Individer i samhället har normativa förväntningar på varandra och när någon utmanar dessa normer genom att tex. ha ett avvikande beteende, försöker kollektivet tillrättavisa detta med förhoppningen att detta ska upphöra (ibid.). Goffman (ibid.) skriver vidare att både om individen ifråga lyckas eller misslyckas med att leva upp till samhällets normer så får de konsekvenser för individens psykologiska upplevda integritet. En konsekvens av att inte leva upp till normen kan vara huruvida individen accepteras i olika social sammanhang (Goffman 2011, s.140).

En person som har ett stigma ställs inför upprepade situationer där den behöver förhålla sig till omgivningens reaktioner (Goffman 2011, s.40f). Denna socialisationsprocess benämner Goffman som den *moraliska karriären* och den delas in i två olika faser (ibid.). Den första fasen innebär att personen med stigmat observerar och tar in “de normalas” syn på normalitet. Under den andra fasen får personen ifråga erfara vad stigmat innebär för konsekvenser (ibid.). Under denna socialiseringsprocess lär sig individen på vilket sätt deras liv kommer att begränsas på grund av sitt stigma genom att de speglar sin identitet i förhållande till den “normala” befolkningens och kommer till insikt med varför de inte passar in i normen (ibid.). Desto mer en stigmatiserad person umgås med “normala” personer kommer han uppleva sig själv som mindre stigmatiserad (Goffman 2011, s.117ff). För att förstå hur identitet påverkas i samspelet med omgivningen kommer vi därför i analysen ha användning av *den moraliska karriären*.

Goffman (2011, s.140f) menar att normerna gällande identitet skapar både avvikelser och lydnad. En lösning på detta normativa dilemma är att den individen som inte kan leva upp till normen och på så sätt inte kan upprätthålla en viss identitet, leder till att individen tar avstånd ifrån gruppen som representerar normen alternativt försöker undvika att skapa någon relation till denna gemenskap redan från början (ibid.). Två ovan nämnda strategier leder till att utanförskapet upprätthålls, inte enbart av den normativa gruppen utan även av de som avviker

från normen (ibid.). För att bekräfta normaliteten inom en grupp behövs en avvikelse, där avvikelser i sin tur är en process som förändras under tid och behövs för att forma nya normaliteter.

Individen har en förmåga att strategiskt kontrollera omgivningens bild av sig själv genom att aktivt välja vilken bild som framställs och på så sätt kunna påverka vilken uppfattning andra får (Goffman 2011, s.140). *Passering* är ett begrepp som Goffman använder sig av för att förklara den strategi som bygger på att kunna kontrollera omgivningens uppfattning. Att passera kan enligt Goffman (2011, s.82) innebära att individen kan undanhålla viss information kring stigmat så länge det inte är synligt för andra. Därmed gör individen aktiva försök att få stigmat att passera utan att få särskilt mycket uppmärksamhet, eftersom det medföljer vissa fördelar med att anses vara "normal" (Goffman 2011, s.84). Däremot är stigmat troligtvis känt för en väl utvald krets (ibid.). Ett stigma kan i detta fallet t.ex. vara en trosuppfattning, klädstil, yttre attribut som associeras med en annan kultur. Individen har kontroll över situationen och kan själv välja vilka hen röjer sitt stigma inför. Genom att inta en annan identitet genom passering kan individen undvika negativa kommentarer eller särbehandling utifrån stigmat. När det inte är möjligt att tillfälligt ändra sin identitet kan man använda sig av *skylning* istället (Goffman 2011, s.113f). Strategin *skylning* innebär att en individ gör ett försök att minska de spänningar som stigmat innebär genom att tona ned stigmat och på så sätt underlättar individen både för sig själv och för övriga i omgivningen från att lägga allt för mycket fokus på stigmat utan de kan koncentrera sig på det sociala sammanhangets egentliga syfte (ibid.). Detta kan visa sig genom att individen försöker dölja stigmat och på så sätt undvika de stereotypa uppfattningarna som förknippas med detta stigma (ibid.). Med hjälp av Goffmans resonemang kring *passering* och *skylning* kan vi få en djupare förståelse för de strategier som individer kan använda sig av för att minska en upplevd stigmatisering.

3.2 Pierre Bourdieu

Bourdieu använder sig av begreppet sociala rummet när han talar om samhället. I det sociala rummet finns det grupperingar av agenter, dvs. individer, som benämns som fält och bygger på distinktioner mellan fälten (Bourdieu 1999, s.16). Bourdieu (1999, s.23) skriver att grupperingar på fältet är något som konstrueras av agenterna själva, både på individnivå men

även på gruppnivå bla. genom konflikter och samarbete. Dessa indelningar är alltså något som alla agenter, oavsett vilket fält de tillhör, är med att skapa, upprätthålla och reproducera det sociala rummets struktur (Bourdieu 1999, s.31). Kombinationen av det ekonomiska och kulturella kapitalen ger ett samlat värde som placeras in i det sociala rummet och en agent tillskrivs status utifrån hur hög eller låg kapitalvolym som innehas (ibid). De olika kapitalformerna menar Bourdieu (1999, s.120f) kan gå i arv, ekonomiska tillgångar kan ärvas när de äldre generationerna inom en familj går bort och det kulturella kapitalet kan barnen få med sig ifrån hemmet i form av att de får tillgång till ett visst språkbruk, kunskaper och smak. Repstad (2005, s.119ff) tydliggör Bourdieus tre olika dimensioner av *kulturellt kapital* - utbildningskapital, kulturell kompetens och kultiverad. Utbildningskapitalet kan förklaras genom skolans betygssystem som vidare kan investeras i arbete och prestige. Den kulturella kompetensen menar Repstad (ibid.) vara bekant med kulturarvet där familjen ofta är viktigare än skolan för att förvärva kulturell kompetens. Att vara kultiverad innebär att vara samspelt med sin omgivning och kunna föra sig på ett smidigt sätt (ibid). Med hjälp av begreppet *kulturellt kapital* kan vi i vårt analysavsnitt få en fördjupad förståelse kring både känsla av tillhörighet och identitet eftersom en kunskap om ett *kulturellt kapital* kan leda till känslan av gemenskap och därmed även kunna identifiera sig med gruppen.

Broady (1991, s.128) menar att det sociala kapitalet inte grundar sig i materiella tillgångar eller titlar utan är förankrat i de band som förenar människor med varandra i en grupp. Varje person intar en position i en grupp, samlar kulturellt eller ekonomiskt kapital och knyter kontakter vilket innebär att det blir en speciell tillgång som hela gruppen kan dra nytta av (ibid.). De andra kapitalen förvandlas till *symboliskt kapital* först när det blir synligt för andra agenter i omgivningen (Bourdieu 1999, s.97). Ting som tillskrivs ett *symboliskt kapital* sker först när gruppen är överens om dess värde vilket inte är statiskt utan varierar i olika grupper. Genom att använda oss av begreppet symboliskt kapital kan vi i analysavsnittet urskilja olika ting som tillskrivs ett värde i gruppen och kan i sin tur leda till en känsla av gemenskap till gruppen.

Individens sammanlagda summa av socialt, ekonomiskt och kulturellt kapital resulterar i ett *habitus*. *Habitus* är det samlade begreppet som Bourdieu använder sig av för att ringa in de gemensamma vanor, stereotypiska egenskaper och ställningstagande som för samman olika agenter och som samtidigt urskiljer en specifik grupp av agenter från en annan (Bourdieu

1999, s.18f). Vårt *habitus* är ett resultat av vår personliga erfarenhet och leder till att vi vet hur vi ska agera i olika sociala sammanhang. *Habitus* avgör vad som är bra respektive dåligt i ett sammanhang (ibid). Ett beteende som anses vara passande i ett sammanhang med vissa agenter kan anses vara olägligt i ett annat sammanhang (ibid.). Begreppet *habitus* kan i analysavsnittet hjälpa oss att få en förståelse för individens känsla av tillhörighet till gruppen. Det är även relevant när det kommer till respondenternas resonemang kring eventuella tillfälle då de upplevt att de behöver förklara sig och sina ställningstagande i sammanhanget utifrån omgivningens fördomar kring deras yttre faktorer eller kultur. Bourdieu (1999, s.20) skriver att smak är en del av *habitus*, denna smak kan skilja sig mellan olika fält och Bourdieu nämner viner, konst och bilar som exempel. Exempel på smak som är mer applicerbara på vår studie kan vara klädstil, musiksmak och matpreferenser. Smaken fungerar som en social orientering för agenterna där de styrs i en riktning till en specifik plats i det sociala rummet (Bourdieu 2010, s.468f). Bourdieu (2010, s.85) skriver att ett stort *kulturellt kapital* i form av uttal, smak, klädsel, utbildning, kompetens kan ge tillträde till sociala sammanhang där det sociala kapitalet i sin tur kan förstärkas genom att de lär känna fler agenter.

4. Metod

I följande kapitel kommer vi redogöra hur vi har gått tillväga i genomförandet av studien. Kapitlet är indelat i sex underrubriker och behandlar vår förförståelse, metodologiska överväganden, urval bearbetning och analys, tillförlitlighet samt etiska överväganden.

4.1 Förförståelse

Intresset väcktes för studiens område då vi under förra hösten skrev en uppsats gällande migrationsrelaterad stress och identitetsskapande bland unga afghanska män. På grund av B-uppsatsens begränsade storlek i förhållande till det materialet vi fick in fanns det flera aspekter vi önskade att vi hade kunnat fördjupa oss till, men som det inte fanns möjlighet till. Därför valde vi nu att utföra en större studie med ett annat urval, teoretisk utgångspunkt, syfte och frågeställningar. Det bästa sättet att undvika partiskhet i en studie är att försöka synliggöra och vara medveten om eventuella fallgropar och på så sätt kunna förhålla sig till

dem. I vår studie kan dessa eventuella fallgropar vara vår förförståelse för ämnet då vi tidigare genomfört en uppsats. Vi har därför aktivt försökt att inta en neutral roll vid studiens genomförande för att undvika att påverka studiens resultat genom att tänka på hur vi har formulerat våra intervjufrågor.

4.2 Metodologiska överväganden

I genomförandet av vår studie valde vi att använda oss av en kvalitativ undersökning i form av semistrukturerade intervjuer. I vår intervjuguide hade vi teman som är markerade i fetstil följt av fåtal exempel på frågor som en form av checklista, detta för att lämna ett utrymme för respondenternas egna upplevelser, erfarenheter och kunskaper kring ämnet. Vi ville att respondenterna skulle ha möjligheten till att tala fritt om ämnet, inte styra deras tankar eller svar och ställde istället följdfrågor. Vi ansåg att en strukturerad intervju inte lämnar detta utrymme och valde därför inte den metoden. Vi är medvetna om att en nackdel med att arbeta med teman istället för färdigskrivna frågor kan vara att vissa specifika frågor faller bort under intervjun, däremot upplevde vi inte detta som ett problem under genomförandet eller något mönster som visade sig under kodningen. Enligt Bryman (2011, s.413) är det en fördel att anpassa intervjun efter respondenten i kvalitativa intervjuer då detta ger personen som intervjuar insikt i vad respondenten anser vara relevant och viktigt i sammanhanget. Till skillnad från kvantitativa studier så kan de som intervjuar frångå den färdigformulerade intervjuguiden i en kvalitativ intervju (ibid). Ett resultat av detta kan vara att intervjun blir lättare att anpassa efter den enskilda individen och dess unika upplevelser (ibid.). Detta öppnar upp för möjligheten att ställa fördjupande följdfrågor under en intervju och på så sätt få in mer berikat material. Genom en kvalitativ intervju får vi som intervjuar även en bredare bild av ett fenomen med hjälp av respondenternas beskrivningar av tex. händelseförlopp, vilket varit svårt att skapa en förståelse för om vi hade använt oss av färdigformulerade frågor (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015, s.38).

4.3 Urval

Vi avgränsade vårt urval till unga vuxna Malmöbor i åldern 20-30 år som har en utländsk bakgrund/ rötter i andra länder. Vi valde det åldersspannet då vi tänker att man som ung vuxen har lämnat en tonårsperiod bakom sig och har en tydligare bild av vem man är som person. Vi är medvetna om att det är ett hyfsat brett åldersspann vilket innebär att respondenterna kan befinna sig i olika stadie i livet, ha olika erfarenheter och perspektiv på vissa företeelser vilket i sin tur kan yttra sig i vårt material. En aspekt vi bör vara uppmärksamma på är att våra respondenter har spenderat olika lång tid i Sverige, vilket kan ha en påverkan på vårt material. Vissa av våra respondenter är födda i Sverige, medan den som har spenderat minst tid i Sverige är den respondenten som är född i ett annat land men har bott i Sverige de senaste 6 åren. Vid en första kontakt med våra respondenter frågade vi om var bekväma med att genomföra intervjun på svenska, vilket alla var. Vi är införstådda med att deras språkliga kunskaper varierar, men varken vi eller våra respondenter upplevde detta som ett problem vid genomförandet av intervjuerna då respondenterna uppfattade frågorna korrekt samt att de uppgav att de inte kände att språket begränsa dem när de svarade på frågorna. Att våra respondenter hade olika bakgrund och hade spenderat olika lång tid i Sverige är vi medvetna om. Vi anser att det i vår studie inte var av vikt att hitta ett helt homogent urval då vi ville undersöka och analysera upplevelser av identitetsskapande, tillhörighet och eventuell upplevd stigmatisering på individnivå oavsett bakgrund, där syftet aldrig har varit att kunna generalisera resultatet till en större skala. Eftersom det troligtvis skulle finnas likheter och skillnader i varje enskild individs livsberättelser och bakgrund, var vår tanke att åldersspann och bostadsort var gemensamma nämnare hos samtliga respondenter.

För att hitta respondenter som hade erfarenhet av det vi ville undersöka använde vi oss av ett målinriktat urval. Bryman (2011, s.434) skriver att ett målinriktat urval vid kvalitativa studier är det som oftast rekommenderas då man kan lägga fokus på de respondenter som är relevanta för forskningsfrågorna (ibid.). Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s.39) skriver att snöbollsurvalet är en bra metod om syftet med studien är att undersöka en särskild företeelse. Vi har använt oss utav snöbollsurvalet vilket innebär att man via en eller ett fåtal

kontakter/respondenter har kommit i kontakt med andra personer som har liknande erfarenheter av samma företeelse att intervjua. Via en tidigare kollega fick vi kontakt med en ideell obunden organisation i Malmö som arbetar med ungdomar, vi har valt att inte namnge organisationen av etiska skäl för att inte lämna ut känslig information om deltagarna. Efter att vår uppstasidé hade presenterats i deras verksamhet, var sex unga vuxna intresserade och ville delta i vår studie. Via en kontakt från en tidigare praktikplats fick vi möjlighet att intervjua ytterligare tre personer i vår undersökning.

Nilsson (2014, s.153) skriver att en nackdel med snöbollsurvalet är att respondenterna har en kontakt sedan tidigare och kan därmed komma att påverka varandras uppfattning eller attityder kring det vi vill undersöka. För att minska risken för detta gjorde vi ett aktivt försök att få spridning på vårt urval. Vi fick kontakt med sex av respondenter via en organisation, men enbart två av dessa kände varandra sedan tidigare och därför minskade risken för att de har kunnat prägla varandras berättelser och syn på det vi ville undersöka. Två av personerna som vi ovan beskriver att vi har fått kontakt med utanför organisationen har en regelbunden kontakt med varandra, men då vi genomförde intervjuerna kort tid efter varandra så har de inte haft möjlighet att diskutera intervjun med varandra och på så sätt inte kunnat påverka varandras svar. Vi kan ej utesluta att dessa två bekanta har diskuterat liknande ämne vid tidigare tillfälle och att de därför kan ha en liknande bild av ett och samma fenomen. Detta var däremot inget som utmärkte sig vid kodningen av deras två intervjuer.

4.4 Bearbetning och analys

Svensson (2015, s.215) skriver att det är svårt att genomföra en studie av samhället med en objektiv ansats. I kvalitativ forskning görs det hela tiden tolkningar av verkligheten och det krävs att man som forskare intar ett perspektiv för att kunna observera vissa delar av samhället (ibid.). Eftersom det är nödvändigt att inta ett teoretiskt perspektiv i en undersökning så kommer studien att formas därefter och utelämna vissa infallsvinklar av materialet, vilket vi är medvetna om. Valda teorier i studien har fokus på samspelet mellan individer och avvikelser, och belyser andra processer än exempelvis postkoloniala teorier kring rasism som fokuserar på eurocentrism och vithet som utgångspunkt. Detta innebär att

med hjälp av andra teoretiska perspektiv hade resultatet haft ett annat utfall.

Vårt empiriska material grundar sig på kvalitativa intervjuer. På grund av rådande restriktioner kring covid-19 har samtliga intervjuer genomförts via zoom eller telefonsamtal. Varje intervju tog i mellan 30-50 min och det transkriberade materialet varierade mellan 5-8 datorskrivna A4-sidor. Vi har valt att spela in intervjuerna med röstinspelning och därefter transkriberat varje intervju var för sig. Vi har under transkriberingsprocessen valt att utelämna utfyllnadsord såsom “eeh” och “mm” för att få mer sammanhängande och lättlästa citat. När respondenten har tagit en paus mitt i meningen har vi valt att visa detta genom att skriva “...”. När vi i resultat och analysavsnittet har valt att plocka bort meningar mitt i citatet visas detta genom “[...]”.

När transkriberingen var klar kodade vi vårt material. Jönson (2010, s.56f) skriver att efter insamlat datamaterial börjar man att bearbeta sitt material med en metod som kallas för kodning, vilket innebär att man ordnar materialet och försöker synliggöra olika mönster och samband. Forskaren kan dela upp och ordna materialet utifrån olika begrepp och kategorier som bygger på intressanta förhållanden vilka blivit synliga under insamlingen, men de kan även bygga på frågor och begrepp som guidar studien (ibid.). Vi har med hjälp av olika sorters färgpennor synliggjort olika teman och kategorier i de olika deltagarnas svar utifrån studiens frågeställningar och intressanta mönster i deltagarnas berättelser. Kategorier i vår kodning kom vi fram till efter utförda intervjuer som vi genomförde tillsammans. Teman i kodningen blev *kulturalisering, effekter av kulturalisering, rasifiering, effekter av rasism, positivt respektive negativt bemötande från omgivningen, identitet, omgivningens påverkan, andras bild på din kultur, strategier för anpassning och utanförskap*. Efter att vi kodat vårt material påbörjade vi analysarbetet genom att applicera valda teorier för att få en djupare förståelse för vår empiri. Vissa delar av det kodade materialet har inte tagits med i resultat och analysavsnittet då det faller utanför studiens syfte och frågeställningar.

4.5 Metodens tillförlitlighet

För att kunna bedöma kvalitén på en studie så granskas reliabiliteten och validiteten. Begreppet reliabilitet kan delas upp i extern reliabilitet och intern reliabilitet, detta för att

kunna få en djupare förståelse kring tillförlitligheten i en kvalitativ studie. Extern reliabilitet innebär att om en liknande studie genomförs vid ett annat tillfälle så ska liknande resultat presenteras (Bryman 2011, s.352). Vid just kvalitativa studier är detta svårt att testa då varje intervju är en komplex sammansättning av tiden man befinner sig i, egenskaper hos personen som intervjuar, personkemi och rummet där intervjun utförs. Så länge ovan nämnda förhållande inte återskapas exakt, vilket är näst intill omöjligt, så är det svårt att mäta den externa reliabiliteten. Den interna reliabiliteten innebär att om det är fler än en som utför den kvalitativa undersökningen så ska det finnas en enighet i hur empirin ska tolkas och kodas (ibid.), vilket vi har tillförsäkrat oss om och även kontrollerat över varandras tolkade material.

Genom att titta på en undersöknings validitet kan man se om forskarna faktiskt har undersökt det som de har sagt att de ska göra i syfte och frågeställning. Validitet kan också delas upp i underkategorierna intern och extern. När det kommer till kvalitativa studier innebär intern validitet att om det finns fler än en forskare så har de en samstämmig bild av de observationer som görs eller de teoretiska resonemang som utvecklas (Bryman 2011, s.352). Den externa validiteten anses vara hög om resultaten av en studie anses vara generaliserbara till en större mängd av befolkningen (ibid.). Vi anser att extern validitet kan vara en svårighet att nå då vår studie inte kommer anses vara generaliserbar till en större mängd av befolkningen. Däremot hade vi från början en vision om att vara samstämmiga och eniga vid tolkning, kodning, observationer och de teoretiska resonemangen som kom fram just på grund av att vår studie skulle kunna nå en intern reliabilitet och en intern validitet.

Eventuell partiskhet eller obalans i urvalet av respondenter leder till urvals-bias (Bryman 2011, s.179). Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015, s.40) skriver vidare att trots att reglerna för urvals-bias inte är det samma i kvalitativa studier som för kvantitativa studier så finns det ändå vissa saker som bör beaktas när det kommer till urvalsmetoder i även kvalitativa studier. För att styrka studiens tillförlitlighet ska det redovisas för hur man har kommit i kontakt med intervjupersonerna och varför just dessa har valts ut. Därmed ska man kunna visa på att studiens utfall inte enbart beror på det specifika urvalet av just dessa respondenterna (ibid.). I en kvalitativ studie där en specifik företeelse ska undersökas, kan det ibland krävas vissa övervägande när det kommer till urvalet.

4.6 Etiska överväganden

Vid genomförandet av vår studie tog vi hänsyn till lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Lagen behandlar bestämmelser om etikprövning gällande forskning avseende människor och material från människorna. Lagen innehåller även vissa bestämmelser gällande samtycke till forskning av sådan karaktär. Vidare följde vi även de forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet 2002) som är antagna av det humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsrådet. Principernas syfte är att ge normer för förhållandet mellan forskare och uppgiftslämnaren för att vid konflikt kan en god avvägning genomföras mellan forskningskravet och individskyddskravet. Individskyddskravet som är grundläggande, kan delas upp i fyra allmänna huvudkrav på forskningen; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (ibid.).

Informationskravet behandlar i stora drag att forskaren ska informera de berörda om forskningens syfte (Vetenskapsrådet 2002). Vid genomförandet av vår studie gav vi tydlig information till våra intervjupersoner gällande deras frivillighet i studien, samt i vilket syfte de deltog. Vi delgav information gällande syftet av genomförandet av studien, vi redovisade vårt önskvärda mål med vår undersökning samt var slutresultatet kommer att publiceras.

Samtyckeskravet handlar om att deltagarna har rätt till att själva bestämma över sin medverkan, det innebär att vi som forskare ska efterfråga deltagarnas samtycke till medverkan. Vi informerade varje deltagare gällande deras frivillighet till medverkan, samt att de när som helst har rätt till att avbryta sin medverkan. Vi var tydliga med att inga påföljder skulle ske om de önskade att avbryta och det fanns inga beroendeförhållande mellan oss och intervjupersonerna.

Konfidentialitetskravet innebär att respondenterna är skyddade av sekretess och personuppgifter skall hanteras varsamt så att utomstående inte kan ta del av de. Vi informerade våra respondenter om att de uppgifter som de lämnar under intervjuerna avidentifieras och anonymiseras. De gavs information om att intervjuerna som helhet ej skulle publiceras och därmed ej bli spårbara. Vi behandlade de personliga uppgifterna vi inhämtade med stor försiktighet och varje respondent gavs i studien ett fiktivt namn.

Nyttjandekravet handlar om att insamlade uppgifter om enskilda personer endast får användas för forskningens ändamål, vilket innebär att de inte får användas eller utlånas för andra syften än vetenskapliga (Vetenskapsrådet 2002). Vi informerade våra respondenter att informationen de delger endast används i enlighet med studiens syfte och att de inspelade intervjuerna kommer raderas efter genomförd studie.

Vi är medvetna om att ett etiskt dilemma kan vara att det ämnet vi berör kan upplevas som ett känsligt område för deltagarna att lyfta och diskutera och vi har därför valt att endast intervjua vuxna personer. Vi valde även aktivt och medvetet att utforma våra teman i intervjun och studiens frågeställningar på ett sådant vis att området psykisk ohälsa inte berördes. Valde intervjupersonerna ändå att prata om psykisk ohälsa togs denna informationen inte med i studien. Vår förhoppning var att resultatet av denna studie skulle bidra till en kunskapsökning av området och på så sätt vara värt de intrång som det har inneburit för individerna i fråga.

5. Resultat och analys

I följande kapitel kommer vi presentera citat och berättelser från genomförda intervjuer. Vi har valt att namnge citat, men inte valt att namnge när fler än en respondent resonerar om samma fenomen. Resultatet av vår studie kommer att redovisas och analyseras utifrån valda teorier samt kopplas till den tidigare forskningen vi har valt att redovisa under kunskapsläget. Det analyserade resultatet presenteras under tre rubriker för att besvara studiens tre frågeställningar.

I vår studie intervjuade vi totalt nio unga Malmöbor med utländsk bakgrund/ rötter i andra länder. Vi kommer att presentera våra intervjupersoner med hjälp av fiktiva namn men korrekt ålder, kön och ursprung.

Amira är 28 år, född i Serbien.

Amid är 22 år, född i Sverige. Hans föräldrar är födda i Irak.

Aiyla är 30 år, född i Sverige. Hennes föräldrar är födda i Bosnien.

Abdel är 27 år, född i Palestina.

Assim är 25 år, född i Afghanistan.

Arben är 22 år, född i Tunisien.

Ali är 21 år, afghansk medborgare men född i Iran.

Aida är 23 år, född i Sverige. Hennes föräldrar är födda i Irak.

Amman är 25 år, född i Pakistan.

5.1 Tillhörighet respektive utanförskap

Tre stycken av våra respondenter gav uttryck för en form av desorientering när det kom till att navigera i "den svenska kulturen". Till följd av denna förvirring uppgav de att de drog sig till grupper de känner mer tillhörighet till. Habitus är inlärt i samspel med omgivningen, såväl privat som eventuellt yrkesliv, och kan utifrån observeras som stereotypiska egenskaper (Bourdieu 1999, s.18f). Det kan även innefattas av gemensamma vanor, värderingar och en trosuppfattning. Kollektivets habitus drar gränserna mellan den egna gruppen och andra grupper (ibid.). Med utgångspunkt i Bourdieus kapitalteori är det möjligt att genom följande citat kunna urskilja habitus.

Jag känner nog en större tillhörighet till det afghanska samhället för det är mycket lättare för mig att ha sociala relationer med andra för jag förstår kulturen på ett annat sätt. - Ali

I citatet ovan kan vi tolka att det finns ett samband mellan förståelsen för kulturen och upplevda känslan av tillhörighet. När man delar värderingar, liknande klädstil eller ett beteende kan man känna en känsla av tillhörighet till gruppen. Vilket kan innebära att man tenderar att känna mer gemenskap med de man delar kulturellt kapital med. Kärnan i Bourdieus kapitalteori innebär att genom att ha kännedom om ett kapital blir ett värde som ger en tillträde till en högre position i samhället (Bourdieu 2010). Alis kännedom om det afghanska kulturella kapitalet kan innebära ett visst värde för honom som kan ge honom en högre position inom gruppen och därmed även känna en tillhörighet. En annan respondent uppgav att han upplevde en irritation i kompisgruppen när han gav uttryck för hans utövande av "de svenska" värderingarna gällande yttrandefrihet och kvinnoyn då de skiljde sig för gruppens gemensamma värderingar. Respondenten uppgav även att kompisarna känner en

stark gemenskap med den afghanska kulturen och att det är därför han blev bemött med starka reaktioner. Detta kan vi få en djupare förståelse kring när vi drar paralleller till Bourdieus begrepp fält och habitus, då grupperingen benämns som ett fält inom det sociala rummet där gemensamma nämnare och förhållningssätt, dvs habitus, både skapar sammanhållning samtidigt som det skapar tydliga gränser till andra grupperingar (Bourdieu 1999, s.16,18f). När respondentens beteende påpekas kan detta vara ett resultat av att hans värderingar avviker och inte stämmer överens med övriga gruppens habitus. Gemenskapen inom en grupp är mer komplex än den gemensamma faktorn nationalitet, det är en förenkling att tro att en individ automatiskt känner gemenskap med sina landsmän och ett utanförskap i Sverige (Wigg 2008, s.140). Enligt Jasinskaja-Lahti (2000, s.19) innebär en psykologisk ackulturation inte enbart att identiteten genomgår en förändring, men framförallt förändras värderingar och normer när individen kommer i kontakt med en ny kultur.

En respondent uppgav att han och hans familj alltid känt sig välkomna och respekterade i det svenska samhället som han även är född och uppvuxen i. Respondenten menade att detta har gjort honom trygg och bekväm i det svenska samhället och pekade på att han kunde språket helt flytande. När en person med ett upplevt stigma umgås frekvent med den normativa befolkningen så leder det till att personen känner sig mindre avvikande (Goffman 2011, s.117ff). Vidare kan ett större kulturellt kapital i form av uttal i språket ge tillträde till sociala sammanhang vilket stärker det sociala kapitalet som en individ kan besitta genom att lära känna fler agenter (Bourdieu 2010, s.85). Inställningen och viljan som en individ har till att lära sig det språk som talas av majoritetsbefolkningen i ett land kan många gånger vara en förutsättning för att anses vara en medlem av samhället och inte längre bedömas vara en medlem av minoriteten i samhället (Jasinskaja-Lahti 2000, s.61f). Under en av intervjuerna gav en annan respondent uttryck för en besvikelse kring möjligheten att bli inkluderad i det svenska samhället, respondenten kom ensam till Sverige i de senare tonåren.

....när jag o många andra kom till Sverige så skulle vi gå i en separat skola för nyanlända och bo på vissa ställe. Så vi har aldrig fått chansen att lära oss språket och komma in i det svenska samhället. - Arben

I detta citatet går det att urskilja att en upplevelse av att inte inkluderas i svenska samhället kan påverka ens känsla av tillhörighet. Det gemensamma språket framhålls som en viktig

faktor för att få möjligheten att integreras och kunna känna tillhörighet till majoritetssamhället. Om en person upplever att samhället ställer en utanför så kan det vara svårt att identifiera sig som svensk (Wigg 2008, s.146). Ytterligare en faktor som vi har kunnat urskilja i intervjuerna var att tre av respondenterna som hade kommit till Sverige under de senaste 10 åren framhöll vikten av det svenska passet som en förutsättning för att kunna känna sig som en svensk. De hade en samstämmig bild av att när de väl uppfyllde kraven för att bli svensk medborgare kunde ingen i deras omgivning längre tala om för dem att de inte var svenskar längre. Vi kan koppla även detta till Bourdieus begrepp fält vilket skapas och upprätthålls av agenterna själva och därmed även återger det sociala rummets struktur (Bourdieu 1999, s.23, 31). Det svenska passet blir både en inträdesbiljett till att vara svensk medborgare, dvs. fältet, men är också något som förenar agenterna i gruppen. Genom att konstruera rollen svensk som en identitet bunden till det svenska passet kan det samtidigt skapa en distans till majoritetssamhället tills man har uppnått detta kravet. Detta kan i sin tur påverka känslan av tillhörighet till samhället. Det svenska passet tillskrivs ett symboliskt värde där det för dessa tre respondenter är högt värderat. Däremot var detta resonemanget inget vi kunde se tendenser av hos de tre respondenter som antingen var födda i Sverige eller som hade flyttat hit i tidig ålder. De hade haft svenskt medborgarskap sedan de var små och i deras intervjuer kunde vi se mönster av att diskussionen kring att känna tillhörighet till det svenska samhället handlade om andra faktorer som språket, kultur och omgivningens uppfattning. Utifrån deras intervjuer kunde vi tyda att det svenska passet inte var en lika högt värderad symbolisk markör. Det som tillskrivs ett symboliskt värde i ett sammanhang eller i en grupp behöver inte nödvändigtvis ha lika stor betydelse i ett annat (Bourdieu 1999, s.97f).

Vi kunde även tyda mönster av ett upplevt utanförskap bland våra respondenter. Känslan av utanförskap kan skapas i många olika typer av sammanhang och kan yttra sig i form av små kommentarer eller frågor från omgivningen som kan leda till att individen ständigt blir påmind om att de skiljer sig från mängden. En respondent resonerade kring hennes upplevelser av hur en del svenskar kan bemöta henne med positiv respons när de förstår att hon betar sig på ett normativt svenskt sätt, samtidigt som hon också har upplevt att hon ibland bemöts av negativa reaktioner då hon uttryckligen har fått höra kommentarer kring att hon "leker" att hon är någon annan och försöker vara svensk. På så sätt sänder omgivningen ut olika signaler till individen och det är inte konstigt att förvirring kan uppstå.

En annan respondent ger ett exempel i citatet nedan på en tillsynes oskyldig fråga som kan få konsekvenser för känslan av utanförskap i längden om man vid upprepade tillfälle får erfara liknande situationer.

När jag började jobba på en ny arbetsplats så fick jag frågan “Är din tjej svensk?” och då frågade jag tillbaka om de menade att jag inte va svensk? De svarade “nänänä, det va inte så jag menade...”, de menade säkert inget illa men det är sådana små frågor som sätter spår och man fattar att folk inte ser en som en självklar svensk... - Amid

Detta kan ses utifrån Goffmans stigmatiseringsteori där han menar att en individ med ett upplevt stigma kan känna en osäkerhet kring omgivningens uppfattning och deras kategorisering av honom samt hur de som är “normala” skulle identifiera personen ifråga (Goffman 2011, s.21f). En konsekvens av detta kan vara att individen känner sig ifrågasatt och att han behöver ta hänsyn till ovissheten av omgivningens uppfattning om honom redan innan han har blivit kategoriserad till följd av sitt upplevda stigma (ibid.). En annan respondent berättade att hon hade fått frågan om hon hade ett behov av att ta ut semesterdagar över jul eftersom de tog för givet att hon ändå inte firade jul eftersom hon tillhörde en annan religion. Även vid detta tillfället drogs det av omgivningen en förhastad slutsats och individen hade kategoriserats på ett felaktigt sätt, då denna respondenten visst firade jul. Fyra respondenter har resonerat kring vad det får för konsekvenser när de vid upprepade tillfälle bemöts av ett språkbruk som förutsätter att de är på ett visst sätt eller bör agera utefter de egenskaper som har tilldelats de utifrån deras, av omgivningen, tillskrivna stigma. En fråga som samtliga av våra respondenter uppger att de har fått vid flertalet tillfälle var frågan “Var kommer du ifrån?” där en respondent pekar på att han har svårigheter att känna tillhörighet till det svenska samhället och att han ständigt upplever ett utanförskap. Känslan av utanförskap går som en röd tråd genom samtliga intervjuer och det går att tyda att det är olika faktorer som bidrar till detta. En respondent resonerade om att många i omgivningen verkar tycka att det är ett naturligt sätt att inleda en konversation med någon som sticker ut ifrån mängden baserat på hans yttre faktorer. Vidare utvecklar han själv tanken kring anledning till att denna frågan i princip alltid dyker upp och han tror att detta sker för att omgivningen ska kunna kategorisera personer den möter. Om man ska se detta fenomenet utifrån Goffmans stigmatsteori så skulle man kunna förklara det som att en person som har ett drag som inte kan passera obemärkt

förbi kan leda till att personen exkluderas från den gemenskap som personen annars skulle ha blivit inkluderad i (Goffman 2011, s.28). De egenskaper som av omgivningen anses vara icke önskvärda stämmer inte överens med den bild som finns av, i detta sammanhanget, en stereotypisk svensk (ibid.). En annan respondent sammanfattar liknande erfarenheter i följande citat.

Jag tror bara att den upprepade frågan om var jag kommer ifrån förstärker min känsla av att jag aldrig kommer känna mig riktigt svensk, för att jag vet att omgivningen tycker att jag ser annorlunda ut och därför vill folk peka ut det. - Arben

När en individ bemöts med främlingsfientlighet från omgivningen så kan det leda till känslan av en bristfällig identitet och ett behov infinner sig av att känna tillhörighet till något sammanhang (Minoo 2004, s.161f). Självkänslan behövs då omvärderas för att kunna utveckla sin identitet och för att kunna navigera i samhället (ibid.). Trots att en person har en befintlig känsla av att vara svensk så kan denna känslan påverkas av omgivningens uppfattning. En upplevd känsla av tillhörighet till landet kan höra ihop med de gemensamma traditioner, normer och värderingar som man delar samt att dessa komponenter är viktiga i definitionen av en karaktäristisk medborgare i ett land (A. van Es 2019, s.143f). Denna definitionen leder till att vissa kvalar in i omgivningens konstruktion av att i detta fallet vara svensk samtidigt som vissa andra inte gör det, vilket i sin tur kan förstärka känslan av “vi” och “dem” i ett samhälle (ibid.). En respondent uppger att även om han utseendemässigt känner att han smälter in i mellanöstern, så känner han personligen en större tillhörighet till det svenska samhället och dess kultur. Vidare framkom det i tre intervjuer att känslan av utanförskap inte var platsbundet till det svenska samhället utan de talade snarare om ett universellt utanförskap där de aldrig hade en känsla av att bli inkluderade i någon nationell tillhörighet. En respondent gav ett tydligt exempel på detta i följande citat.

Hos afghaner är jag inte en afghan, hos iranier jag är icke iranier och i Sverige kommer jag heller aldrig bli svensk[...] Det är likadant var jag än skulle åka känns det som. - Assim

Assim upplevde sig inte passa in i de konstruerade bilderna av hur en afghan, svensk, eller iranier, ska vara och bete sig. Han upplevde att andra människor hade svårt att förhålla sig till det faktum att han ansåg sig tillhöra mer än en kultur samtidigt. Ytterligare en respondent förde liknande resonemang om att svenskar inte såg henne som en svensk på grund av hennes utseende, medans en släkting från ursprungslandet menar att hon beteendemässigt agerar mer som en svensk. En kulturell identitet bör inte framhållas som något statiskt då individens känsla av tillhörighet till en kultur kan vara komplex och skifta beroende på det sociala sammanhanget (Widmark 2003, s. 53). I nämnda intervjuer ovan gick det att tyda en viss uppgivenhet gentemot utanförskapet där de ständigt får förklara sitt agerande och sätt att vara.

Tre respondenter talar om en känsla av utanförskap som inte grundar sig nödvändigtvis i sagda ord utan som snarare växer ur omgivningens handlingar. Sett utifrån Goffmans (2011 s. 28) stigmatiseringsteori kan ett, av omgivningen tillskrivit, stigma bidra till att andra i omgivningen undviker att inleda kontakt med personen i fråga.

När jag till exempel började på högskolan så var det mycket lättare för de andra att komma nära varandra och det är självklart för de att prata med varandra, men jag upplever att jag måste mer aktivt söka mig in i dessa sammanhangen för att kunna få en plats i gruppen. Det känns att detta sker mycket mer naturligt för de andra bara för att de känner en tillhörighet till varandra och de vet inte hur de ska bemöta mig. - Amira

Omgivningens hantering av ett upplevt stigma kan ta sig uttryck på väldigt olika sätt, men citatet ovan kan visa på ett av dessa sätten som respondenterna har berättat om. Att den inledande kontakten med nya människor sällan initieras av någon som tillhör majoritetssamhället utan att de upplevs som mer reserverade gentemot personen som upplever sig bli stigmatiserad. Det är svårt för oss att göra en objektiv bedömning kring om detta beror på det upplevda stigmat i sig eller om det är andra faktorer som spelar roll vid ett första möte. Det som är centralt i detta sammanhanget är snarare effekten för individen i fråga vilket är känslan av utanförskap.

5.2 Identitet och omgivningens uppfattning

Vid en tidig ålder skapas en individs identitet som är präglas av den kultur man befinner sig i (Widmark 2003, s.53). Senare i livet kan känslan av tillhörighet vara komplex och skifta beroende på vilket sammanhang individen befinner sig i och därför bör den kulturella identiteten inte ses som något statiskt (ibid.). En respondent uppger att hon är född och uppväxt i Sverige men att hon samtidigt har vuxit upp med föräldrar som är födda i Irak där kulturen alltid har varit viktig och speglat familjens vardag. En annan respondent uppgav att både den svenska och den irakiska kulturen är viktigt för honom och att det är de båda kulturerna som präglar hans identitet. I intervjuerna kunde vi tyda att fyra av respondenterna uppger sig ha svensk identitet i kombination med en annan nationalitet, t.ex. svensk-irakisk. Våra respondenter resonerade i likhet med Widmark (2003, s.9) att identitet bygger på tudelad grund; en del av en identiteten bygger på individualitet och den unika personligheten medan den andra delen av begreppet baseras på en känsla av tillhörighet utifrån etnicitet, kön, nationalitet, klasstillhörighet, religion och liknande faktorer.

Däremot urskiljde sig två respondenter då de inte identifierade sig som svenskar utan enbart med sitt kulturarv. De båda grundade sina resonemang i att omgivningens inte ansåg att de var svenskar. Detta kan vara ett exempel på att både individen själv och omgivningen tillskriver individen typiska drag av gruppstillhörigheten (Goffman 2011, s.123ff). En av de två respondenterna uppgav att han egentligen ville identifiera sig som svensk men kände sig begränsad då han upplevde att omgivningen inte definierade honom som svensk. Vidare kan man med utgångspunkt i Goffmans (2011, s.10) teori även förklara hur ett, av omgivningen, upplevt stigma kan bidra till att en individ tilldelas en viss identitet baserad på omgivningens intryck vilket benämns som den virtuella sociala identiteten. Goffman (2011, s.28) menar att det är den faktiska sociala identiteten som är den riktiga, vilket innefattar de egenskaper en person har och den kategori man själv identifierar sig som. I exemplet ovan påtalade en respondent att omgivningen inte definierar honom som svensk och att detta påverkade hans egen syn på sin identitet, då hans faktiska sociala identitet skiljer sig från den bilden omgivningen har om honom. Detta menar Goffman (2011, s.28) är en konsekvens av skillnaden mellan den virtuella och den faktiska identiteten och kan leda till att individen upplever sig distanserad från omvärlden eftersom omgivningens bild av individen inte stämmer överens med den bilden individen har av sig själv.

En respondent uppger att han tycker att det finns stora skillnader mellan den svenska kulturen och hans arvskultur, vilket har resulterat i att han känner sig vilse och menar att det är svårt att balansera sin kulturella identitet. Två andra respondenter menar istället på att de har normativt svenskt beteende samtidigt som en stor del av deras identitet baseras på deras kulturarv och de uppger att de inte har några svårigheter att kombinera dessa. I likhet med Wiggs (2008, s.143f) resonemang är både kultur och värderingar avgörande komponenter i skapandet av vem man är som person. Individens speglar sin identitet gentemot "de grupper som är som jag" och "de grupper som inte är som jag" (ibid). Att balansera två kulturer i det svenska samhället var något som framkom frekvent i våra intervjuer där respondenterna beskrev hur de utan svårigheter kunde skifta mellan olika kulturella identiteter. En person kan aktivt välja att anpassa den bild som framställs av sig själv vilket gör att man kontrollerar omgivningens bild samt vilken uppfattning andra får (Goffman 2011, s.140). På så sätt kan individerna själva aktivt välja vilka egenskaper de framhäver i olika sammanhang eftersom de vet vad som är fördelaktigt i den specifika situationen, vilket exemplifieras i citatet nedan.

Jag tror att jag betar mig på olika sätt beroende på vem jag umgås med... till exempel när jag umgås med mina vänner från Pakistan har vi en viss jargong och pratar ganska högljutt... jag vet att jag aldrig hade gjort så med mina svenska vänner... - Amman

Olika egenskaper tillskrivs värde och blir till symboliskt kapital när andra agenter i omgivningen uppfattar dessa symboliska markörer, vilket resulterar både i en gemenskap inom gruppen men som samtidigt urskiljer gruppen från andra (Bourdieu 1999, s.97). Detta kan visa sig i bl.a. ett visst tankesätt, uttryckssätt, språkbruk och klädstil som medvetet framhävs av våra respondenter. Detta kan skapa en känsla av gemenskap till gruppen och dessa specifika egenskaper som har tillskrivits ett symboliskt värde i ett sammanhang är inte nödvändigtvis önskvärda i ett annat, d.v.s. att olika kulturer efterfrågar olika egenskaper. Att aktivt välja hur man framställer sig själv i olika sammanhang var något även Widmark (2003, s.248f) kunde se tendenser av i sin avhandling.

Respondenterna menade att de hade förvärvat kunskaper om kulturer genom att själva befinna sig i dem. De uppgav att kunskapen resulterade i att de sällan hamnade i kulturkrockar och att de såg mångfald som berikande i olika sammanhang. I enlighet med Wagstaff et al. (2020,

s.41) tenderar individer med en bikulturell identitet att vara positivt inställda gentemot mångfald. Enligt respondenterna kan en annan fördel med att ha tillgång till flera kulturer vara att de kan välja ut de delar som de själva bedömer vara positiva, samtidigt som de inte behöver anamma de mindre positiva delarna av en kultur. Som exempel på detta uppgav de olika typer av maträtter, ett annat språk och traditioner.

Det har varit genomgående i alla våra intervjuer att det finns en medvetenhet kring omgivningens uppfattning om respondenternas identitet. En respondent resonerade kring om folk i samhället ansåg att han var svensk och hur detta eventuellt kunde påverka det sociala sammanhanget. Han spekulerar kring att han vid första anblick troligtvis inte kategoriseras som svensk utan att den första kategoriseringen baseras på hans utseende. Citatet nedan visar på hans fortsatta tankegång kring vad det får för effekter när folk i omgivningen har kategorisera honom.

Jag tror att jag blir bemött på ett annorlunda sätt när de väl inser att jag är som en svensk, de känner sig nog mer trygga när de väl inser det. Jag förstår deras tankar, normer och beteende. Så jag tror att på det sättet så känner de nog att vi har något gemensamt. Alla har sina fördomar och jag upplever att jag blir bemött på ett annorlunda sätt när de förstår att jag är svensk... - Amid

Amid upplever en skillnad i bemötande gentemot honom efter att han vid upprepade tillfälle i efterhand har blivit omkategoriserad som svensk. När personer i sociala sammanhang observerar och tillskriver en individ egenskaper baserat på yttre faktorer är det lätt hänt att detta resulterar i att individen kategoriseras på ett felaktigt sätt (Goffman 2011, s.27).

En annan respondents berättelse skiljde sig från mängden då han uppgav att omgivningens uppfattning om hans identitet var oväsentlig. Han hade levt under förtryck, rasism och våld av sin omgivning i många år innan han kom till Sverige. Han förtydligade att det inte spelade någon roll om andra i samhället definierar honom som svensk utan det som var viktigast för honom var att de såg honom som en människa med inneboende rättigheter.

En person med ett upplevt stigma behöver vid upprepade tillfälle anpassa sig efter omgivningens reaktioner. Goffman (2011, s.40f) benämner den process, som det innebär för

individen som har ett upplevt stigma när denne iakttar omgivningens uppfattning om normalitet och därefter lär sig individen vad det får för konsekvenser, som den moraliska karriären (ibid.).

Jag behöver vara mer tydlig med att beskriva mina värderingar[...] en fördom mot oss muslimer är att vi inte gillar homosexuella och i skolverksamheten idag jobbar man mycket med jämställdhet o acceptans gentemot alla så redan vid anställningsintervjun ville jag vara tydlig med att bara för att jag tillhör den kulturen så delar jag inte alla deras tankar[...] folk är snabba med att dra den slutsatsen och anklaga en för att vara homofob[...] så jag behöver hela tiden ligga steget före för o motbevisa deras fördomar. - Amira

I citatet ovan illustreras ett resultat av en socialiseringsprocess. Enligt Goffman (2011, s.40f) kan detta vara en del av den moraliska karriären som innebär att individen blir medveten om hur livet kommer att begränsas. Denna speglingen av sin identitet i andra kan skapa en medvetenhet kring varför man inte passar in i normen (ibid.). Fyra respondenter gav liknande exempel på medvetenhet kring omgivningens uppfattning varav en berättade att hans identitet är format i ett tunisiskt samhälle och att han har blivit medveten om att det inte passar in i den svenska majoritetssamhället. För att förstå respondenternas medvetenhet kring hur deras tillvaro begränsas utifrån omgivningens uppfattning kan vi utifrån Goffman (ibid.) se hur detta är en del av den moraliska karriären.

Det är svårt för oss att tolka om respondenten i citatet nedan har internaliserat eller bara visar en medvetenhet kring omgivningens uppfattning om honom, men det är enligt oss en intressant aspekt att lyfta då det oavsett visar på omgivningens påverkan på individen.

Om jag blir förbannad så är jag en blatte som inte kan beté mig, men om det är en Svensson så är det någon som har haft en dålig dag.
- Ali

Goffman (2011, s.21ff) menar att om individen upplever sig stigmatiserad kan en känsla av osäkerhet uppstå kring hur ens beteende ska tas emot av andra. Individen kan uppleva att ett

avvikande beteende kan i sammanhanget förknippas med det, av omgivningen, tillskrivna stigma. Detta leder till att individen som upplever sig stigmatiserad kan få en känsla av att man inte lever på samma premisser som andra i samhället, vilket illustreras i citatet ovan. Vidare lyfts det vid fyra intervjuer ett mönster av en medvetenhet kring att familj, släkt och vänner hade en uppfattning om en förändring av deras identitet. Sex av våra respondenter uppgav att främst deras familjemedlemmar hade uttryckt åsikter kring individernas livsval, b.la. giftermål och kläder men främst angående trosuppfattning. Trots detta menade respondenterna att de själva hade sista ordet kring besluten de tog i sitt liv men att de samtidigt trodde att de omedvetet blev påverkade av familjens åsikter. Agenter som har samma habitus tenderar att känna en gemenskap med varandra då deras värderingar, vanor och typiska ställningstagande ofta stämmer överens (Bourdieu 1999, s.18f). Repstad (2005, s.119ff) menar att den kulturella kompetensen innebär att man är väl bekant med sitt kulturarv och familjen anses därför vara viktig då kompetensen ärvs inom familjen. Den kulturella kompetensen kan innebära förväntningar på uppförande och val (ibid.). Vi kan i vårt intervjumaterial tyda att familjens åsikter indirekt finns med i sex av respondenternas berättelser kring beslutsfattande i vardagen.

5.3 Strategier

En individ kan kontrollera omgivningens uppfattning av sig själv genom att på egen hand självständigt styra bilden av vem man utger sig för att vara (Goffman 2011, s. 140). Med detta i åtanke kunde vi urskilja att framförallt två respondenter som talade om de fördomar de möter i sin vardag och hur de aktivt har försökt anpassa sig genom att göra ett extra gott intryck eller vara extra trevliga. Respondenterna uppger att syftet med denna strategi har varit att motbevisa eventuella fördomar från omgivningen. Uppmärksammat i Schmauchs (2006) studie var att de som tillhör minoriteter behöver utöver sina egna ställningstagande, agerande och tolkningar av omvärlden även observera hur ens framställning av sig själv skulle kunna tas emot av omgivningen (Schmauch 2006, s.187). Nedan kan vi urskilja hur Abdel aktivt kontrollerar omgivningens uppfattning.

För min del så känner jag att måste jag hälsa på alla kvinnliga kollegor och vara snabb med att sträcka fram handen för att vara steget före att så de inte ska tro att folk från min kultur inte tar

Vi tolkar att grunden i Goffmans (2011) stigmatiori handlar om att all interaktion syftar till att skapa mening. När Abdel och den han möter skakar hand är det en kommunikationsform som skapar mening i sammanhanget då hälsningsritualen skapar en form av gemenskap. Vi kan även tolka handslaget med hjälp av Bourdieus (1999, s.18f) begrepp habitus, där ett beteende, i detta fallet handslaget, kan förena agenter. En annan respondent uppgav att han vid mötet med en okänd person upplever sig pressad till att hälsa med ett handslag för att inte sticka ut från mängden. Han förtydligade att presentera sig via ett handslag är egentligen ingenting han gör av egen vilja utan att det är något han känner sig tvingad till att göra. För att få en djupare förståelse kring detta fenomen kan man bland annat använda sig av Goffmans (2011, s.82ff) begrepp passering som innebär att individen väljer att undanhålla information vilket leder till att fokus inte hamnar på det upplevda stigmat. Detta medför att man anses vara "normal" och på så sätt minskar risken att bli stigmatiserad och särbehandlad av omgivning (ibid.). Vi kan urskilja likheter i Widmarks (2003, s.248) påstående kring att det kan finnas vissa förväntningar på de som tillhör minoritetsgrupper att de ska anpassa sig utefter majoritetssamhällets värderingar. Vidare kunde vi se ytterligare ett ställningstagande gällande handslag trots att vi inte ställt några frågor specifikt kring det fenomenet i våra intervjuer. I citatet nedan tolkar vi att Amid har internaliserat majoritetssamhällets norm kring handslaget och reagerar starkt när han möter en äldre dam med rötter i ett arabisktalande land som har ett normativt avvikande beteende.

En gång när jag ville hälsa på en äldre dam och sträckte ut min hand men hon tog tillbaka sin hand och sa "muslim - muslim" och det kändes så himla fel och jag tänkte direkt att hon inte kommer komma in i det svenska samhället... - Amid

Vi har kunnat tyda tre olika förhållningssätt till handslaget som hälsningsfras där samtliga är eller har varit troende muslimer. Samtliga har på egen hand förklarat att avsaknaden av handslaget med det motsatta könet är en religiös manifestation.

Två respondenter uppgav att de har fått lära sig att inte vara högljudda på allmän plats som de upplevde var en stor kontrast till deras arvs kultur. Återigen kan denna anpassning till majoritetssamhällets normer kopplas till Widmarks (2003, s.248) påstående kring samhällets

förväntningar, då respondenterna uppger att de har fått lära sig hur man beter sig på allmän plats. De har införlivat omgivningens normer genom en socialisationsprocess (Widmark 2003, s.53). Denna anpassning kan även ses utifrån en dimension av Bourdieus kulturella kapital som benämns som kultiverad (Repstad 2005, s.119ff). Detta är en inlärningsprocess som skapas i interaktionen med andra människor (ibid.).

Två respondenter uppgav att de hade en vilja att göra ett extra gott intryck hos personer hon inte hade träffat förut. Det framgick att det fanns en medvetenhet kring vanligt förekommande fördomar, som visas i nedanstående citat.

Jag som icke-etnisk svensk kvinna behöver exempelvis i flera sammanhang vara extra trevlig och tydlig med min kompetens på t.ex. arbetsintervjuer...
det är min känsla i alla fall - Aiyla

Med avstamp i Goffmans (2011, s.113) begrepp skyling kan kvinnans strategi ovan förklaras i att individen gör ett försök till att minska och avleda uppmärksamhet från sitt upplevda stigma, vilket hon under intervjun beskriver är hennes ursprung, och att fokus istället hamnar på det sociala sammanhangets egentliga syfte - sin kompetens.

Vi kunde även tyda en annan strategi i intervjumaterialet där respondenten upplevde att han har utvecklat en strategi i form av att alltid vara beredd på att kunna försvara sig emot privata frågor. Vilket han tolkar som att de ställer frågorna för att kunna kategorisera honom och lyfter ett exempel på en privat fråga som handlar om trosuppfattning och religiöst utövande. Detta är enligt Goffman (2011, s.25) en naturlig lösning för en person som upplever sig ha ett stigma och befinner sig i liknande situationer vid upprepade tillfälle. Individen försöker förutspå omgivningens reaktioner och beteende för att kunna rusta sig inför att eventuellt behöva försvara sig (ibid.). En röd tråd genom alla intervjuer har varit att respondenterna har talat om att de i olika grad försöker anpassa sig i olika sociala kontexter för att minska risken för stigmatisering, diskriminering eller utanförskap.

6. Slutsatser

I följande avslutande kapitel kommer vi i korthet att presentera de slutsatser som vi har kunnat dra utifrån vår empiri som har redovisats under resultat och analys, samt redovisa studiens syfte genom att svara på studiens frågeställningar. Därefter kommer vi föra en avslutande diskussion kring vilka nya forskningsfrågor som har väckts under studiens gång.

6.1 Hur resonerar unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund kring sin känsla av tillhörighet till det svenska samhället?

Det framgår i respondenternas resonemang att de hade olika erfarenheter gällande känslan av tillhörighet till det svenska samhället samt att det är olika faktorer som påverkar detta. Det finns enligt respondenterna ingen tydlig bild av vad en svensk person är och därför blir det svårt att veta vad som krävs av individerna för att kunna ses som svensk av andra i omgivningen. Faktorer som respondenterna uppger kan påverka deras känsla av tillhörighet är att känna kulturell tillhörighet, språkkunskaper samt omgivningens bemötande. En känsla av respekt och inkludering av personer i deras omgivning kan leda till en större känsla av tillhörighet till det svenska samhället. Det svenska passet var en avgörande faktor för att kunna känna sig som svensk för de som hade kommit till Sverige inom de senaste 10 åren, samtidigt som detta inte hade betydelse för de som var födda eller uppväxta i Sverige och redan hade ett svenskt pass. Ytterligare en faktor som var avgörande för känslan av tillhörighet till det svenska samhället var en förståelse för den svenska kulturen. De respondenter som upplevde en svårighet att navigera i den svenska kulturen tenderade att umgås med andra personer som de kunde känna mer tillhörighet till, t.ex. kompisgäng med samma kulturarv. Samtliga respondenter talade om betydelsen av omgivningens uppfattning om deras tillhörighet till det svenska samhället. Att de frekvent fick frågor om deras ursprung ledde till att respondenterna upplevde ett utanförskap i det svenska samhället då de blev medvetna om att de skiljde sig från normen.

6.2 Hur resonerar unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund kring sin identitet och hur den påverkas i samspel med omgivningen?

Flera av respondenterna identifierar sig som svensk i kombination med en annan nationalitet samtidigt som några av respondenterna enbart identifierade sig med sitt kulturarv. Det framkom att respondenterna ansåg sig ha normativt svenskt beteende och värderingar samtidigt som kulturarvet påverkar och är en stor del av deras identitet. Respondenterna menade att de kunde skifta mellan de olika kulturella identiteterna utan problem. Vidare visade vår studie att det fanns en medvetenhet kring hur omgivningen uppfattar individernas identitet samt att de speglade sig i denna uppfattning när de identifierade sig själva. Det framkom även att det fanns en tendens av att denna kännedom kunde leda till att de blev medvetna om att deras identitet utmärkte sig från den svenska normen. Utifrån Goffmans stigmatologi kan en diskrepans mellan den man själv upplever sig vara och den andra upplever att man är innebära att den enskilde individen inte känner sig inkluderad eftersom att man inte accepteras för den man är. Däremot uppgav en respondent att omgivningens uppfattning om hans identitet var oväsentlig. I intervjuerna framkom det att familjens åsikter hade en viss påverkan på deras identitetsskapande. Studien visade ett mönster kring att respondenterna ofta blev medvetna om omgivningens syn på att deras identitet inte stämde överens med gruppens, vilket både kan vara majoritetssamhället som grupp men även familj, släkt, folkgrupp m.m. Detta resulterade i ett upplevt universellt utanförskap eftersom att de ständigt blir medvetna om att de inte riktigt passar in i det aktuella sociala sammanhanget.

6.3 Vilka eventuella strategier använder sig unga vuxna Malmöbor med utländsk bakgrund av för att passa in och minska stigmatisering i sociala sammanhang?

Vår studie visade att respondenterna aktivt försöker påverka omgivningens bild av de genom att agera utifrån samhällets normer. En röd tråd genom alla intervjuer har varit att respondenterna har talat om att de i olika grad försöker anpassa sig i olika sociala kontexter för att minska risken för stigmatisering. En respondent uppgav att han frångår sin egen vilja för att passa in i normen och därmed undvika stigmatisering. Det framgår i studien att respondenterna har på olika vis internaliserat samhällets normer och detta är ett resultat av en socialiseringsprocess. Några respondenter uppgav att de reagerade när någon annan hade ett

normativt avvikande beteende då de hade införlivat det svenska samhällets normer. En strategi som respondenterna använde sig av för att undvika stigmatisering var att försöka antingen motbevisa fördomar, göra ett extra gott intryck eller flytta fokus för att fokusera på sammanhangets egentliga syfte och på så sätt kunde de styra omgivningens uppfattning om de.

6.4 Avslutande diskussion

I vår studie framkommer det att unga Malmöbor med rötter i andra länder inte helt oväntat har olika uppfattning kring tillhörighet till det svenska samhället. Då respondenterna upplevde att de aldrig riktigt passade in i något socialt sammanhang, varken i majoritetssamhället eller i sin arvs-kultur, var omgivningens uppfattning avgörande för respondenternas känsla av tillhörighet och identitet och vi kunde tyda att det fanns en känsla av ett universellt utanförskap. Flertalet respondenter identifierade sig som svensk i kombination med en annan nationalitet samtidigt som några respondenter enbart identifierade sig med sitt kulturarv. Frågan gällande huruvida Malmöborna är mer toleranta och öppna gentemot sina medmänniskor är svår att besvara. Det vi har kunnat tyda i vårt material är att samtliga respondenter i vår undersökning har vid upprepade tillfälle känt sig stigmatiserade på idenitetsmässiga grunder och de hade olika uppfattning kring känslan av tillhörighet till majoritetssamhället.

Under studiens gång dök det upp intressanta sidospår som föll utanför studiens syfte. Ett av dessa var att vi kunde se mönster av vissa skillnader i respondenternas berättelser vid kodningen. Tre av våra nio respondenter identifierade sig som kvinnor och två av dessa var födda i Sverige. En av sex manliga respondenter var födda i Sverige. Eftersom könsskillnader inte var en del av syftet var detta inget vi fokuserade på varken under intervjuerna, i kodningen eller analysen. Vi ansåg att könsfördelningen och deras bakgrunder var för olika för att kunna jämföras och dra slutsatser utifrån. Vi är däremot överens om att det hade varit intressant att titta på om det finns några könsskillnader i identitetsskapande och känsla av tillhörighet till det svenska samhället om vi hade haft ett mer representativt urval gällande kön. När vi väl uppmärksammade dessa skillnader insåg vi att det inte fanns möjlighet att genomföra det inom studiens tidsram. Vi tycker att det hade varit intressant att gör en studie

om 10 år med samma respondenter för att se om och i så fall hur deras syn hade utvecklats eftersom denna studien har varit ett nedstamp i den pågående process som en identitet är.

7. Referenslista

A van Es, Margaretha (2019) *The promise of the social contract: Muslim perspectives on the culturalization of citizenship and the demand to denounce violent extremism*. Journal Ethnic and Racial Studies, 42 (16): 141-158

Berry, John W (2003) Conceptual approaches to acculturation. I: Chun, Kevin M., Pamela Balls Organista och Gerardo Marín (red.) (2003) *Acculturation* [Elektronisk resurs]: *advances in theory, measurement, and applied research*. 1st ed. Washington, D.C: American Psychological Association

Borgström, Maria (1998) *Att vara mitt emellan. Hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige kan uppfatta villkoren för sin sociokulturella identitetsutveckling*. Elanders Graphic Systems: Stockholm 1998

Bourdieu, Pierre (1999) *Praktiskt förnuft: bidrag till en handlingsteori*. Göteborg: Daidalos

Bourdieu, Pierre (2010) *Distinction* [Elektronisk resurs] *a social critique of the judgement of taste*. London: Routledge

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 uppl. Malmö: Liber

Broady, Donald (1991) *Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. 2 korr. uppl. Stockholm: HLS

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2015) Att fråga folk. I: Ahrne, Göran och Peter Svensson (red.) (2015) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Goffman, Erving (2011) *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. 3. uppl. Stockholm: Norstedt

Jasinskaja-Lahti, Inga (2000) *Psychological acculturation and adaptation among Russian-speaking immigrant adolescents in Finland*. Diss. Department of Social Psychology: University of Helsinki.

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Malmö: Liber

Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor

Malmö stad (2021) Fakta och statistik - befolkning

[<https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Befolkning.html>] Hämtat: 2021-01-22.

Minoo, Alinia (2004) *Spaces of Diasporas; Kurdish identities, experiences of otherness and politics of belonging*. Diss. Department of Sociology, Sociologiska institutionen: Göteborg universitet.

Nilsson, Marco (2014) Att samla in kvalitativa data - halvstrukturerade intervjuer. I: Hjerm, Mikael, Simon Lindgren & Marco Nilsson (2014) *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2 uppl. Malmö: Gleerup

Phinney S. Jean (2003) Ethnic Identity and Acculturation. I: Kevin M. Chun, Pamela Balls Organista, & Gerardo Marín (red.) (2003) *Acculturation [Elektronisk resurs] : advances in theory, measurement, and applied research*. 1st ed. Washington, D.C.: American Psychological Association

Redfield, Robert, Ralph Linton och Melville J. Herskovits (1936) Memorandum on the study of acculturation. *American Anthropologist*, 38 (1): 149-152.

Repstad, Pål (2005) *Sociologiska perspektiv i vård, omsorg och socialt arbete*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

SCB (2020) Andel personer med utländsk bakgrund, 2019 jämfört med 2018.

[<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/topplistor-kommuner/andel-personer-med-utlandsk-bakgrund/>] Hämtat: 2021-01-18.

Schmauch, Ulrika (2006) *Den osynliga vardagsrasismens realitet*. Diss. Umeå: Umeå universitet

Stier, Jonas (2019) *Kulturmöten - en introduktion till interkulturella studier*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur

Svensson, Peter (2015) Teorins roll i kvalitativ forskning. I: Ahrne, Göran och Peter Svensson (red.) (2015) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Svensson, Peter och Göran Ahrne (2015) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I: Ahrne, Göran och Peter Svensson (red.) (2015) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*

Wagstaff, Fernanda M., Si Hyun Kim, Fernando R. Jiménez Arévalo, Said Al-Riyami & Esperanza Huerta (2020) *Individual bicultural identity and cultural intelligence : Increasing positive attitudes toward diversity*. Management Research: Journal of the Iberoamerican Academy of Management, 18 (1): 29-45.

Wernesjö, Ulrika (2014) *Conditional Belonging; Listening to Unaccompanied Young Refugees' Voices*. Diss. Uppsala: Uppsala universitet, 2014

Widmark, Charlotta (2003) *To make do in the city: social identities and cultural transformations among urban Aymara speakers in La Paz*. Diss. Uppsala: Uppsala universitet, 2003

Wigg, Ulrika (2008) *Bryta upp och börja om: berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*. Diss. Linköping: Linköpings universitet.

8. Bilagor

8.1 Intervjuguide

Ålder/Född/Tid i Sverige/Föräldrar födda

Identitet/Etnicitet

- Hur skulle du identifiera dig själv?
- Upplever du dig själv vara svensk?
- Är det viktigt för dig att upprätthålla en bild av dig själv som .....? (*beroende på vad de svarat tidigare*)

Ackultration

- Vilken kultur/kulturer anser du dig tillhöra?
- Är det viktigt för dig att bibehålla ditt kulturarv?
- Kan du nämna några fördelar/nackdelar med att ha fler kulturer?

Känna tillhörighet/ Utanförskap

- Kan du känna en tillhörighet till det svenska samhället?
- Har du varit med om att någon har frågat dig om ditt ursprung?

Strategier/Anpassning

- Om du tänker efter, har du utvecklat några strategi för att kunna bemöta rasism/diskriminering i din vardag?
- Anpassar du dig aktivt efter hur du tror att omgivningen vill att du ska vara?
- Söker du dig aktivt till sammanhang där du känner att din närvaro ej ifrågasätts och där du kan känna en tillhörighet till gruppen?

Omgivningens uppfattning/ bemötande

- Hur tror du att andra i samhället skulle definiera dig?
- Har dina föräldrar någonsin kommenterat tex. ditt beteende eller val i livet med hänvisning till deras kultur?
- Positivt/negativt bemötande?

Rasism/Främlingskapande

- Upplever du att du någon gång har känt dig orättvist behandlad på grund av ditt utseende eller ursprung?
- Har du någon gång upplevt att någon i din omgivning vill urskilja dig från majoritetsbefolkningen baserat på din kultur eller ursprung?
- Upplever du att omgivningen ställer andra krav på dig jämfört med andra personer baserat på ditt utseende, kultur eller bakgrund?

Kulturalisering

- Anser du att människor kan frigöra sig ifrån sitt kulturarv?

- Har du någon gång upplevt att din omgivning anser att du inte kan befria dig från ditt kulturarv?
- Har du någon gång upplevt att någon i din omgivning har förklarat ditt ursprung som en bidragande faktor till ett visst beteende eller val i livet?

8.2 Informationsbrev

LUNDS
UNIVERSITET

Vill du delta i en studie som handlar om identitetsskapande i en miljö där din identitet ifrågasätts?

Vi går termin sex på Socionomprogrammet vid Lunds universitet och skriver just nu en C-uppsats och vill genom intervjuer undersöka hur unga personer med utländsk bakgrund hanterar sin identitet i sociala miljöer där den ofta behöver förklaras. Identitet är individens självbild och handlar om hur människor uppfattar sig själva. Vi vill även titta närmare på eventuell diskriminering och hur denna hanteras.

På grund av rådande omständigheter gällande covid-19 kommer intervjun att ske över telefon eller zoom. Intervjun kommer att spelas in via röstinspelning, skrivs ner till text och sedan skrivs ut. Vi kommer att radera ljudfilen och det transkriberade materialet efter att studien är genomförd. Intervjun beräknas ta mellan 45-60 minuter och informationen som samlas in kommer endast användas i detta arbetet och kommer inte skickas vidare. Resultatet kommer analyseras och presenteras i ett skriftligt arbete. När hela arbetet är färdigställt så kommer du ha möjlighet att ta del av arbetet om så önskas. Ditt deltagande är frivilligt och du kan avbryta intervjun när som helst, medverkar du i intervjun innebär det att du är helt och hållet anonym.

Dina erfarenheter och upplevelser är värdefulla för oss och vår studie. Har du frågor om studien är det bara till att ställa de till någon av oss.

Med vänliga hälsningar Julia Holmgren och Anna Lindell